

APSTIPRINU

Latgales industriālā tehnikuma
direktore I. Ostrovska

2022.gada 30.novembrī

**Darba aizsardzības instrukcija Nr.26
darbam ar krūmgriezi, trimmeri**

1.VISPĀRĒJĀS PRASĪBAS

Instrukcijā noteikto prasību izpilde ir obligāti visiem uzņēmumā nodarbinātajiem, kuri veic darbu ar krūmgriezi, trimmeri.

1.1. Par šajā instrukcijā noteikto prasību neievērošanu vainīgās personas atbilstoši Latvijas Republikas likumdošanai, atkarībā no pārkāpuma smaguma un sekām, var tikt sauktas pie disciplināras, materiālas vai administratīvas atbildības.

1.2. Strādāt ar trimmeri atļauts personām:

- ne jaunākām par 18 gadiem un kuras ir apmācītas un saņēmušas apliecību, kas dod tiesības veikt darbu ar krūmgriezi, trimmeri, instruētas darba drošībā, elektrodrošībā un ugunsdrošībā;
- kuras ir iepazinušās un pārzin attiecīgā modeļa krūmgrieža vai trimmera ekspluatācijas instrukciju un apguvušas tajā noteiktās prasības;
- kuru veselības stāvoklis ir pārbaudīts un atbilst veicamā darba prasībām;
- kuras ir apmācītas (instruētas) pirmās palīdzības sniegšanā.

1.3 Bīstamie un kaitīgie darba vides faktori:

- darbs āra apstākļos;
- elektriskās strāvas iedarbība (trimmeriem ar elektropiedziņu);
- insektu kodumi;
- saskare ar degvielu, eļļām, to izgarojumu ieelpošana;
- rotējošas iekārtas daļas;
- materiālu, priekšmetu daļiņu atsviešana;
- troksnis;
- vibrācija rokām un plecu daļai;
- smagumu pārvietošana / fiziskas pārslodzes;
- augu valsts izcelsmes putekļi;
- pakļupšana, pakrišana.

1.4 Izmantojamie kolektīvie un individuālie aizsardzības līdzekļi:

- darba vietā jābūt pieejamai medicīniskajai aptieciņai.
- sejas sargs un austiņas;
- sprandas sargs (kad snieg vai līst);
- speciāls darba apģērbs,
- signālveste vai signālapģērbs;
- cimdi;
- darba bikses (nedrīkst būt plandošas, lai bikšu gali neķertos aiz nozāģētajiem kociņiem);
- apavi (ar zoli no neslīdoša materiāla).

1.5 Prasības ugunsdrošībai:

- remontdarbus, degvielas uzpildīšanu veikt tikai pēc motora atdzišanas;
- sajaucot, uzpildot degvielu darīt to uzmanīgi un strādāt aizsargcimdos. Nesmēķēt degvielas uzpildīšanas laikā vai tās uzglabāšanas vietā;
- nepārpildiet benzīna tvertni (iepildcaurulē nedrīkst atrasties degviela). Pēc uzpildes pārliecinieties, ka degvielas tvertnes vāks ir cieši noslēgts un nodrošināts;

- degvielas uzpildi veikt uzmanīgi, tā, lai tā nepārlietu. Pārlijusi degviela vai benzīna tvaiki var aizdegties. Degvielas pārlīšanas gadījumā motora iedarbināšanu veikt citā vietā;
- motora iedarbināšanu veikt ne tuvāk par 10 m no degvielas uzpildes vietas/degvielas tvertnēm;
- ar etilēto benzīnu neveikt roku, detaļu mazgāšanu un tamlīdzīgas darbības. Izvairieties no atkārtotas vai ilgākas ādas saskarsmes ar degvielu vai to tvaiku ieelpošanas;
- tvertnes, kannas ar benzīnu, eļļu turēt aizvērtas un drošā attālumā no darbu veikšanas vietas.

1.6 Elektrodrošības prasības:

1.6.1 Pamanot uz zemes nokritušus elektropārvades līniju vadus, netuvoties tiem, veikt pasākumus, lai nepieļautu citu cilvēku piekļūšanu tiem (brīdinājuma zīmes, norobežojumi u.tml.) un paziņot attiecīgajiem avārijas dienestiem.

1.6.2 Eksploatējot krūmgriežus, trimmerus ar elektrisko piedziņu:

- nestrādāt lietūs laikā. Nepieļaut mitruma, ūdens iekļūšanu slēdžos vai uz elektromotora. Ja tas noticis, eksploatācija aizliegta.
- kontrolēt strāvas padeves kabeļa izvietojumu. Nepieļaut strāvas padeves kabeļa saskari ar asiem, spiciem, karstiem u.tml. priekšmetiem, lai tas netiktu bojāts.
- pļaušanas laikā sekot līdzi, lai strāvas padeves kabelis neiekļūtu krūmgrieža, trimmera griezējparedienu darba zonā un netiktu bojāts;
- aizliegts krūmgriezi, trimmeri pieslēgt strāvas avotam, ja nav kontaktdakšas. Aizliegts atslēgt trimmeri no tīkla raujot aiz strāvas padeves kabeļa, kā arī nepārvietot to turot/velkot aiz strāvas padeves kabeļa:
- ja pārtrūkusi strāvas padeve, atvienot trimmeri no elektrotīkla;
- pārtraukt jebkuru elektroietaišu eksploatāciju, ja jūtama kaut niecīga strāvas noplūde („sit”) uz elektroietaisies korpusa.

1.7 Darba higiēnas prasības:

- ēst tikai tam speciāli paredzētās vietās;
- mazgāt rokas pirms ēšanas un darbu beidzot;
- strādāt cimdos un lietot roku aizsargziedes, ja tas nepieciešams.

1.8 Prasības darba instrumentam:

1.8.1 krūmgriezim, trimmerim nepieciešams griezējripas aizsargs;

1.8.2 griezējripā nedrīkst būt plaisu, tai jābūt asai un pareizi uzmontētai – atbilstoši ražotāja prasībām;

1.8.3 rokas darbarīkiem (vīlei u. c.) nedrīkst būt plaisu, skabargu, tiem jābūt labi savienotiem ar metāla daļām.

1.9 Par konstatētiem iekārtu, ierīču un instrumentu bojājumiem ziņot tiešajam darba vadītājam. Darbu uzsākt tikai pēc trūkumu novēršanas.

1.10 Nekavējoties ziņot tiešajam darba vadītājam, darba devējam vai viņa pilnvarotai personai par nelaimes gadījumu vai situāciju, kura apdraud cilvēka veselību vai dzīvību.

2.DARBA DROŠĪBAS PRASĪBAS DARBU UZSĀKOT

2.1 Uzvilkt un sakārtot apģērbu. Aizpogāt piedurkņu galus un visas pogas, lai tas neierobežotu kustības. Uzvilkt individuālos aizsardzības līdzekļus atbilstoši veicamajam darbam un pārliedzināties, ka tie nav bojāti.

2.2 Vizuali apskatīt krūmgriezi, trimmeri pārliedzināties, vai tas nav bojāts. Noregulējiet rokturi atbilstoši Jūsu augumam.

2.3 Pārbaudīt griezējripas vai pavedienspoles tehnisko stāvokli un vai tā pareizi un droši nostiprināta uz vārpstas. Pārliedzināties vai griezējripai nav mehānisku bojājumu, mehāniski bojātu – ieplīsušu, deformētu, saliektu ripu izmantot **kategoriski aizliegts**. Pārliedzināties vai griezējripa uzstādīta pareizi uzstādīta uz vārpstas un strādājot nerodas papildus vibrācijas, kuras konstatējot **kategoriski aizliegts** izmantot krūmgriezi. Pārliedzināties, ka griezējparediens ir pareizi nostiprināts pavedienspolē un tā gali neiziet ārpus aizsargapvalka.

2.4 Pārliedzieties, ka padeienspoles aizsargapvalks ir pareizi uzlikts un atrodas lietošanas instrukcijas noteiktajā pozīcijā.

2.5 Pārliedzināties par krūmgrieža, trimmera darbību tukšgaitā. Nospiediet akseleratora/reostata sviru. Tai automātiski jāatgriežas nulles pozīcijā.

2.6 Neuzsākt darbu, ja ir slikta pašsajūta, reibonis un tml.. Ziņot par to tiešajam darba vadītājam, griezties pie ārsta.

3.DARBA DROŠĪBAS PRASĪBAS DARBA LAIKĀ

3.1 Darba laikā esiet uzmanīgs. Aizliegts strādāt bez individuālajiem aizsardzības līdzekļiem (*sk. punktu 1.4.*).

3.2 Zāģējot, pļaujot pārvietoties uzmanīgi. Izvairieties no šķēršļiem, kas var traucēt pārvietoties (saknes, akmeņi, zari, bedres, utt.). Esiet sevišķi uzmanīgi strādājot uz slīpām virsmām, nogāzēs. Neliecieties pārāk uz priekšu. Saglabāiet vienmēr stingru stāju un līdzsvaru. Darba laikā vienmēr turiet krūmgriezi, trimmeri stingri abās rokās.

3.3 Pārbaudīt darba zonu un novākt visus priekšmetus, kā piem., akmeņus, stikla lauskas, naglas, stieples vai auklas, kuras varētu tikt atmetas, bojātu griezējripu vai sapītos padeienspolē.

3.4 Pļaušanas laikā neļaut uzturēties (nepieļaut) tuvumā(tuvāk par 15 m) nepiederošām personām.

3.5 Neievirzīt kājas padeienspoles/griezējpavediena tuvumā. Neaizskariet rotējošo padeienspoli / griezējpavedienu ar rokām, kā arī nemēģiniet to apturēt.

3.6 Nestrādāt, ja padeienspoles / griezējpavediena aizsargs ir noņemts vai tas ir bojāts.

3.7 Izmantojiet tikai oriģinālos rezerves padeienus. Aizliegts izmantot ar metālu pastiprinātu auklu, stiepli, ķēdi, trosi vai tamlīdzīgus materiālus.

3.8 Pārtraukt darbu sliktos laika apstākļos - biežā miglā, stiprā lietus gāzē, stiprā vējā (virs 10 m/s) u.tml.

3.10 Gadījumos, ja starp aizsargapvalku un padeienspoli ieķeras zāle, zari, koka gabali, aptinas auklas u.tml., tīrīšanu/svešķermeņu izņemšanu veikt tikai pēc motora apstādināšanas. Ieķērušos zāli, auklas neraut ar rokām – izmantot nazi vai citas piemērotas palīgierīces.

3.11 Nekādā gadījumā (*piemēram: lai apskatītos kas ieķēries starp aizsargu un zāgripu vai padeienspoli*) neievirzīt seju rotējošas zāgripas vai padeienspoles / griezējpavediena rotācijas plaknes ceļā.

3.12 Konstatējot bojājumus (palielināta vibrācija, neraksturīgi trokšņi u.tml.) nekavējoties darbu pārtraukt un veikt nepieciešamos remontdarbus (ja tas ietilpst pienākumos) savas kompetences ietvaros. Veicot remontdarbus, strādājot ar dažādiem rokas instrumentiem iepazīties un izpildīt iekārtu lietošanas instrukcijās noteiktās prasības.

3.13 Izslēgt motoru, ja Jūs pārvietojaties no vienas vietas uz otru.

3.14 Visus regulēšanas un remonta darbus veikt tikai tad, kad krūmgrieža, trimmera motors ir izslēgts un tikai pēc motora atdzišanas. Izvairieties no pieskaršanās sakarsušam motoram un trokšņu slāpētājam.

3.15 Nenovietot zemē trimmeri ar ieslēgtu motoru, ja jūs nevarat to paturēt savā redzeslokā. Trimmeris nav aprīkots ar sajūgu un padeienspoles rotācija var turpināties, ja motors darbojas tukšgaitā.

3.16 Nestrādāt, ja apgaismojums ir nepietiekošs un nav labi saredzami tuvējie priekšmeti, pārvietošanās vieta u.tml.

4.DARBA DROŠĪBAS PRASĪBAS ĀRKĀRTAS SITUĀCIJĀS

4.1 avārija	jāpārtrauc darbs, jāizslēdz visas darbojošās iekārtas un jāveic nepieciešamie drošības pasākumi, bet ja tas nav iespējams, darbs jāpārtrauc, līdz bīstamība nav novērsta;
4.2 sprādziens	ja paaugstinās degtspējīgo vielu saturs darba vidē, darbs nekavējoties jāpārtrauc. Atsākt darbu drīkst tikai pēc tam, kad novērsts gāzu koncentrācijas paaugstināšanās cēlonis, atjaunota normāla gaisa vide;
4.3 ugunsgrēks	4.3.1. nepieciešamības gadījumā nekavējoties ziņot ugunsdzēsības dienestam (tālr. 112); 4.3.2. sākt dzēst ugunsgrēku ar darba vietā esošajiem ugunsdzēsības līdzekļiem (ugunsdzēsamo aparātu, smiltīm u.c.); 4.3.3. izsaukt uz ugunsgrēka vietu darbu vadītāju.
4.4 nelaimes gadījums	4.4.1. ja iegūta trauma vai notikusi pēkšņa saslimšana, darbs jāpārtrauc, par notikušo jāziņo tiešajam vadītājam, jāsaņem pirmā palīdzība, bet nepieciešamības gadījumā jādodas pie ārsta; 4.4.2. ja nelaimes gadījums noticis ar citu darbinieku, sniegt viņam pirmo palīdzību, pārtraukt darbu, paziņot par notikušo savam vadītājam (vai iestādes vadībai), nepieciešamības gadījumā izsaukt ātro palīdzību (tālr. 113 vai 112), saglabāt notikuma apstākļus, ja tas nerada briesmas apkārtējiem.

5.DARBA DROŠĪBAS PRASĪBAS DARBU BEIDZOT

5.1 Notīrīt krūmgriezi, trimmeri. Krūmgriezi, trimmeri, eļļas, degvielu novietot tam paredzētā vietā.

5.2 Notīrīt un novietot paredzētajā vietā individuālos aizsardzības līdzekļus.

5.3 Pārliedzināties, vai nav piesūkušās ērces. Konstatējot ērces piesūkušanos informēt uzņēmuma vadību, darba aizsardzības speciālistu un nekavējoties griezties pie ārsta.

5.4 Ziņot darba devējam par darba laikā konstatētajiem iekārtu, darbarīku u.c. bojājumiem, nepilnībām un atgadījumiem.

Sastādīja: darba aizsardzības speciālists _____ S. Naglis